

Daltonschool De Veste

Iedereen een Kanjer

Gedragsprotocol

Inhoud

1.	Gedragprotocol Kanjertraining.....	3
1.1	Plagen of pesten?.....	3
1.2	De Kanjerafspraken.....	4
1.3	Het kwaad moet worden bestreden.....	5
1.4	Online pesten.....	6
1.5	Preventie.....	6
2.	Wat mag u verwachten van het team?.....	7
2.1	Voorbeeldgedrag.....	7
2.1	Correct antwoord van de teamleden op gedrag van ouder.....	7

1. Gedragsprotocol Kanjertraining

Dit gedragsprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. Dit protocol sluit aan bij de Kanjerboeken en de Kanjertraining. Het zijn feitelijk fatsoen afspraken.

1.1 Plagen of pesten?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudige onderscheid is dit: Plagen gebeurt in het zicht van de teamleden. Pesten gebeurt achter de rug van de teamleden. Daarom weet een teamlid meestal niet uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. Het teamlid moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf.

Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn

gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn (cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in een groep een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep).

Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, teamlid. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen het kindcentrum en de ouders. Aan kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

1.2 De Kanjerafspraken

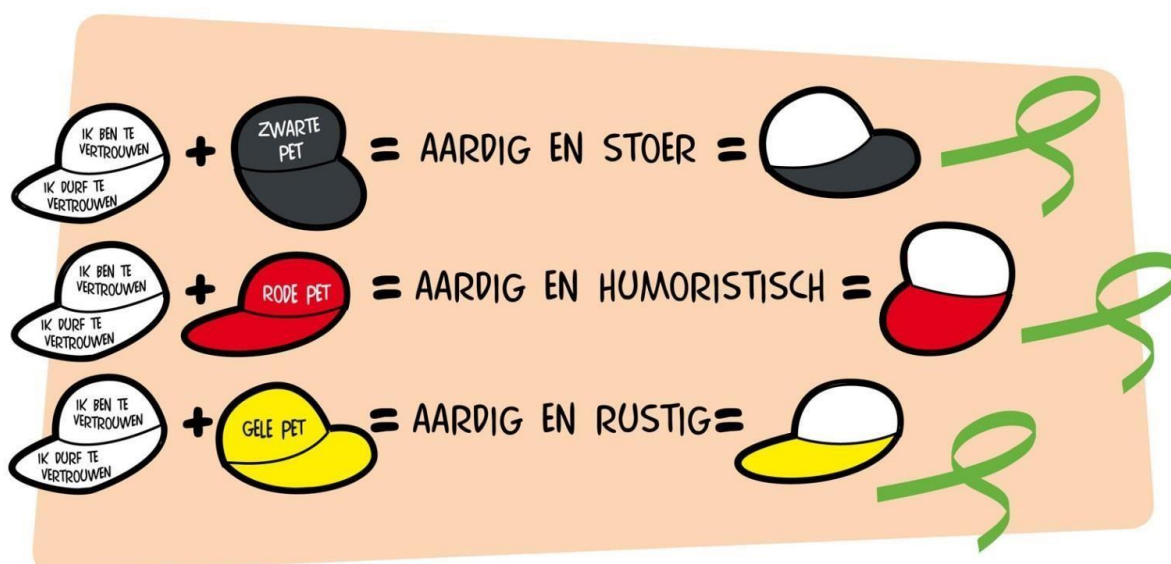
Op ons kindcentrum hebben we een positieve, opbouwende sfeer. Binnen de kaders van de wet enerzijds en binnen het kader van de Kanjerafspraken anderzijds.

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- We werken samen
- We hebben plezier
- We doen mee

Bij de Kanjertraining horen ook petten die staan voor het gedrag dat de kinderen vertonen. Het is de bedoeling dat kinderen zich bewust worden van hun eigen gedrag en dat ze voor bepaald gedrag kunnen kiezen.

- *Witte pet / Tijger*
De tijger is een kanjer. Hij/zij is tevreden met zichzelf, komt voor zichzelf op en voor anderen. Maar weet ook wanneer het tijd is om weg te lopen.
- *Rode pet / Aap*
Neemt niemand serieus ook zichzelf niet, hij/zij lacht overal om. Het is een meeloper en hij/zij versterkt hierdoor het gedrag van de pestvogel.
- *Gele pet / Konijn*
Heeft een negatief zelfbeeld en komt niet voor zichzelf op of voor anderen. Loopt liever snel (bang) weg.
- *Zwarte pet / Pestvogel*
Vindt zichzelf geweldig en anderen helemaal niks. En laat dat aan andere kinderen voelen. Alle anderen deugen niet en hij/zij bepaalt zelf wel wat hij doet. Hij/zij pest andere kinderen.

We willen met de Kanjertraining bereiken dat alle kinderen zich gaan gedragen als een witte pet. Elk met zijn eigen karakter als basis.

Op ons kindcentrum zetten wij middels de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar, en ben je of blijf je niet zielig.

Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De teamleden daarentegen zijn op ons kindcentrum “de baas/het gezag” en de ouders zijn dat thuis.

Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan zal het teamlid kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen: het teamlid zoekt een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet, en borgt gemaakte afspraken. Een oplossingsgerichte aanpak is te onderscheiden van een wraak- en haatgerichte aanpak (vormen van bedreiging en kwaadsprekerijen) of een zeurgerichte aanpak (indirecte kwaadsprekerijen en slachtofferschap). Kortom: doe elkaar recht.

1.3 Het kwaad moet worden bestreden

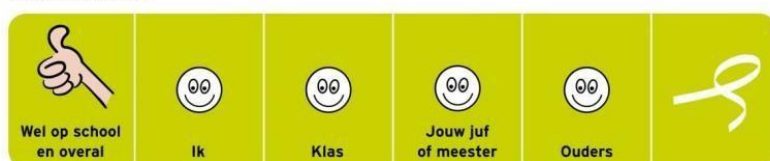
Veel ouders verlangen van het kindcentrum dat “het kwaad” (= de pester) moet worden bestreden, en dat “het goede” moet worden beschermd. Het kindcentrum kiest er echter niet voor om kinderen te beoordelen als behorend bij “kwaad of goed”. Ieder mens maakt weleens fouten. De weg van de mens, en die van het kind in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Kinderen hebben het recht daarin te worden begeleid en te worden opgevoed. Ouders hebben die opvoedingsplicht evenals teamleden.

In gesprek met kinderen (en ouders) wordt de voorwaarde gehanteerd dat binnen de kaders van de Nederlandse wetgeving veel mag zolang je rekening houdt met elkaar. Jij hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander, en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag. Kortom: je gedraagt je.

Deze anderen zijn:

1. Jouw klasgenoten en andere leerlingen op school;
2. Het team, de directie, de ouders van andere kinderen;
3. Jouw ouders, die trots op je kunnen zijn. Omdat jij iemand bent die is te vertrouwen. Als je iets vertelt, dan vertel je het hele verhaal en niet toevallig het belangrijkste stukje even niet;
4. Mensen die op eenzelfde manier doen als jij, maar ook mensen die anders doen dan jij.

Dit doen we wel

Dit doen we niet

Het kindcentrum neemt het overzicht van de smileys als uitgangspunt: “Het is prima dat jouw vrienden het leuk vinden wat jij bedenkt en doet, maar als de rest van de groep dat niet leuk vindt, evenals jouw juf/meester of begeleider, (en jouw ouders als die erachter komen) dan gaan we dat niet doen.”

Je blijft fatsoenlijk en je laat je niet bepalen door je uitdager(s): “Geef geen benzine aan vervelend lopende motortjes.” Mocht een leerling zich niet willen houden aan de eenvoudige afspraken zoals weergegeven in de smileys, dan wordt dat met de ouders van het betreffende kind besproken. In dit gesprek wordt ervan uitgegaan dat de ouders met het team willen meedenken om een oplossing te zoeken die goed is voor het eigen kind, andere kinderen en het team.

1.4 Online pesten

Tijdens het wegen van de argumenten die gegeven werden door de stakeholders (ouders, leerlingen en leerkrachten) komt bij de ‘oudere generatie’ (leerkrachten en ouders) naar voren dat zij het lastig vinden aan te geven waar de grens ligt van wat een school moet aanbieden en wat thuis gedaan moet worden. Veiligheid moet gewaarborgd worden en daarnaast moet er duidelijk gecommuniceerd worden hoe er op school mee omgegaan wordt. Zo kan er thuis ook op gehandeld worden, waardoor er een vorm van gelijkheid gecreëerd wordt. Omdat de situatie van leerlingen wordt besproken zijn hun waarden leidend. Leerlingen vinden het niet meer dan logisch dat het met de klas besproken wordt als er ruzies zijn die spelen. Daarnaast vinden zij het wel belangrijk dat alle betrokkenen in de klas zitten. Het is namelijk moeilijk volgens hen voor een leerkracht om te reageren op een ruzie tussen bijvoorbeeld twee klasgenootjes en iemand van hockey. Dan ligt de verantwoordelijkheid volgens hen weer bij de ouders. Vanuit deze overwegingen zijn er adviezen naar voren gekomen.

Deze adviezen komen naar voren na het beraad en zijn voor **leerkrachten en leerlingen**:

- Naast sociale veiligheid is digitale veiligheid een aspect van pesten dat belicht moet worden. Hoe gaan wij met elkaar om op de socials en hoe geef ik aan dat iemand te ver is gegaan?
- Ruzies kunnen alleen goed opgelost worden als alle betrokken partijen aanwezig zijn. Mist er een partij? Dan kan de leerkracht wel ouders ondersteunen met waardevolle tips vanuit Kanjer.
- Gebeurt het cyberpesten om een reden die niet over school gaat dan kan school ervoor kiezen zich niet in te laten met deze situatie. Ook hier kan de leerkracht de ouder ondersteunen met tips vanuit Kanjer.
- Er dient een heldere communicatie te zijn vanuit school met ouders over hoe omgegaan wordt met cyberpesten zodat er duidelijk één lijn getrokken kan worden tussen de school- en thuissituatie.

1.5 Preventie

Met de Kanjerlessen doet het kindcentrum aan preventie.

Kernpunten in de aanpak:

1. De Kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. Het kindcentrum maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.
- 6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
- 6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook “de eigen gang” mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).
8. Duidelijk beleid en handhaving ervan.

2 Wat mag u verwachten van het team?

2.1 Voorbeeldgedrag

U mag verwachten van het team dat zij respectvol omgaat met uw kind en met u als ouder.

U mag verwachten van het team dat zij onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: "Een goed voorbeeld doet goed volgen."

U mag verwachten dat de teamleden twee gedragstalen weten te spreken. De ene gedragstaal is straatcultuur (= directief: duidelijk, helder en grens stellend), de andere gedragstaal sluit aan op de wereld van wederzijds respect (richt zich op het geven van inzicht).

Het voorbeeldgedrag van het teamlid nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect.

Doet zich een probleem voor, dan mag u van de teamleden verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. Zeurgerichte of wraak- en haatgerichte reacties vinden geen voedingsbodem bij de teamleden. Zij hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders en teamleden.

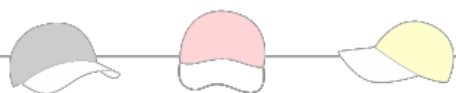
Er is als het ware een voortdurende strijd tussen de mentaliteit van de straatcultuur en de cultuur van wederzijds respect. Feitelijk gaat het om de vraag die al duizenden jaren bestaat of geweld loont of niet. Aan de kant van de straatcultuur heb je de opvatting: "The winner takes it all." Ben jij de sterkste, dan kun jij bepalen wat een ander moet doen. In het midden, tussen de straatcultuur en de cultuur van wederzijds respect, plaatsen we de opvatting "oog om oog, tand om tand." In deze opvatting loont geweld niet, omdat je met gelijke munt wordt terugbetaald. Bij de cultuur van wederzijds respect heb je de opvatting: "van de meeste tegenslag in het leven kun je leren." Zoek elkaars geluk. Doe elkaar recht. Ik voel mij goed als we een oplossing hebben gevonden waarbij jij je ook goed voelt. Doe aardig en welgemanierd. In deze opvatting wordt geweld zinloos.

1.1 Correct antwoord van de teamleden op gedrag van ouder

Het rollenspel

De Kanjertraining richt zich op meer dan pesten alleen. Kinderen leren om te gaan met vervelend gedrag van een ander. Kinderen die zich misdragen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid en hun verlangen het goede te doen. De meeste kinderen bedoelen het goed, maar zo komt het dan niet over. Daarin wijkt een kind niet af van veel volwassenen. Als zoiets zich voordoet, dan is het goed dat het kind wordt gecorrigeerd. Omdat teamleden (en ouders) niet alles zien, is het van belang dat kinderen zelf ook enige zelfredzaamheid vertonen. Kinderen kunnen best aan elkaar vertellen dat ze last hebben van bepaald gedrag. Omdat kinderen, op een enkeling na, niet vervelend willen doen, zijn op dit niveau de meeste problemen op te lossen.

In de Kanjertraining wordt expliciet geoefend in rollenspelen hoe je kunt reageren op vervelend gedrag. Dit gebeurt met gedragsrollen met behulp van verschillende petten. Kinderen leren recht op te staan, de ander aan te kijken en te zeggen: "Ik vind dit vervelend, wil je ermee stoppen?" Vervolgens lopen ze naar een andere leerling die ze kunnen vertrouwen ("maatje"). Daar gaat de leerling niet

zeuren, maar gaat samen met het maatje iets anders doen. Als het op deze manier niet oplost, dan gaat de leerling samen met zijn maatje naar de juf of meester. Tijdens dit rollenspel hebben medeklasgenoten de neiging om te giechelen om het grensoverschrijdend gedrag van de uitdager. Aan deze leerlingen wordt duidelijk gemaakt dat dit giechelgedrag het pestgedrag van de uitdager versterkt. Ze geven als het ware “benzine” aan een vervelend lopend motortje. De leerlingen leren geen voeding (benzine) meer te geven aan vervelend gedrag. Zo oefent niet alleen de gepeste, maar ook de omstander.

Gedragstips voor ouders

Een extra moeilijkheid doet zich voor als ouders van de “niet-pester” van mening zijn dat hun kinderen slachtoffer zijn van de “dader”. Ouders uiten hun ongenoegen op Facebook, op het schoolplein enz. over de dader en eisen dat de school de vermeende slechterik van school verwijdert. Het vraagt uitzonderlijk veel talent van de school in de communicatie met ouders om deze vorm van samsenpanning te pareren. Het vergt een specifieke aanpak.

Op welke manier corrigeert een teamlid?

Een teamlid gaat ervan uit dat mensen, dus ook kinderen, elkaar niet dwars willen zitten. Kinderen hebben niet de bedoeling om vervelend te doen. In een conflict wordt daarom gevraagd naar bedoelingen van het kind. “Is het jouw bedoeling om mij zo boos te maken? Is het niet jouw bedoeling? Doe dan anders. Is het wel jouw bedoeling, dan doe je het goed, maar dan heb je nu een probleem, want ik sta niet toe dat jij verder gaat op deze manier.”

Het moet hoe dan ook duidelijk zijn dat er geen enkel excuus is voor wangedrag. Kindcentrum en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de teamleden aan te kaarten. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen: het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders andermans kind een lesje gaan leren, met het doel de problemen voor het eigen kind op te lossen. Bij problemen van pesten of agressie zullen de teamleden, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is.

Voorbeeldgedrag van teamleden en ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest als duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar (fatsoensnormen), waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met verbaal of fysiek geweld worden opgelost. Agressief gedrag van teamleden, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

Wat wordt van u als ouder verwacht?

Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd.

Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

Wij verwachten dat u andere ouders en kinderen respectvol benadert.

U spreekt in positieve zin over andermand opvoeding en andermand kind.

Dat doet het kindcentrum ook over u en uw kind. Kunt u dat niet, dan houdt u uw mond. Meent u toch het recht te hebben kwaad te spreken op basis van vermeend onrecht dat u is aangedaan, dan bent u waarschijnlijk de oorzaak van alle emotionele opwinding.

Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermand kind, dan overlegt u met de teamleden. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen.

Als ouder kent u het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld/ een oplossing wordt gezocht, en kwaadsprekerij.

U onthoudt zich van kwaadsprekerijen op internet of via WhatsApp

In de praktijk

Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met het team.

Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.

Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als het team van ons kindcentrum.

Op ons kindcentrum onder schooltijd tijdens de lessen trainen we dit:

Veel leerlingen gaan vervelend met elkaar om. Blijf rustig. Haal je schouders op. Sommige leerlingen zijn gewoon in de war. Maak je niet druk. Jammer dan.

Kom je naar gedrag tegen? Zeg en doe dan dit:

Wil je ermee stoppen? Ik krijg een naar gevoel van jouw gedrag. Ik vind het vervelend dat je dit (schelden, achterna roepen, slaan enz.) doet.

Wil je er niet mee stoppen? Meen je dat?

Zoek het uit. Hier heb ik geen zin in. Je haalt je schouders op en gaat iets gezelligs doen. Je blijft rustig, je blijft eigen baas (je laat je niet bepalen door een vervelend persoon) je doet als de witte pet.

Ga weg bij vervelend gedoe. Zoek een maatje, doe iets gezelligs, maak een kletspraatje met iemand anders. Op die manier kom je meestal van pesters af.

Zorg ervoor dat je zelf geen benzine geeft. Ga je reageren dan wordt het alleen maar erger. Stopt het niet? Ga dan naar je juf/ meester

Op social media volg je dezelfde gedragslijn. Met dit verschil dat je hulp kunt inroepen bij meldknop.nl Je doet dat nadat je met je ouders hebt besproken wat er aan de hand is.

Afspraak

Mijn maatje heet: _____

Mijn maatje en ik doen als de tijger.
Als het niet lukt, dan gaan we samen naar de juf of meester.

Handtekening van mijzelf _____ Handtekening van mijn maatje _____

Nog meer tips:

1. zoek geen moeilijkheden op	7. Niet iedereen vindt jou aardig en dat hoort zo!
2. laat zwarte en rode petjes kletsen. Geef geen benzine aan dit gedrag.	8. Doe zelf niet als een zwart, rood of geel petje.
3. Pieker niet in je uppie, maar ga praten met iemand die jij vertrouwt.	9. Luister naar tips (kritiek) en doe je voordeel ermee.
4. Als je overlegt met iemand die jij vertrouwt dan ga je niet roddelen, maar dan vertel je waar je bang voor bent of last van hebt	10. Denk goed na over jezelf en over je tegenstander.
5. Zoek een oplossing die goed is voor jou, maar ook goed voor je (vervelende) klasgenoot.	11. Zoek een maatje die jou kan helpen.
6. Zeur niet steeds hoe erg je het hebt, maar doe er wat aan.	12. Vraag hulp bij je juf of meester als die nergens vanaf weten.
	13. Vertrouw erop dat je juf of meester kunnen en willen helpen.

Grens stellend

Het kindcentrum heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen. Maar het kan misgaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten. “Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?”.

Signaleren van pesten:

Wij vullen twee keer per jaar de leerkrachtvragenlijst en vanaf groep 5 ook de leerlingenvragenlijst van “Zien” in. Op deze manier brengen wij stelselmatig de sociale situatie van de groep in kaart waarbij de leerkrachten mogelijke problemen tussen kinderen tijdig kunnen signaleren. Dit helpt om pesten beter en sneller aan te pakken. Daarnaast kunnen wij als daar behoefte aan is ook gebruik maken van de leerlingenvragenlijst en de leerkrachtvragenlijst van het Kanjer volg- en adviessysteem.

Melden van pesten:

Ouders, leerlingen en betrokkenen kunnen zich altijd richten tot een van de teamleden (eigen leerkracht/begeleider), intern begeleider of directie. Ook de vertrouwenspersoon kan hierbij helpen.

Ondertekening door directie

datum:

Naam:

Ondertekening door medezeggenschapsraad

datum:

Naam:

3 KanVas

3.1 Toezicht en monitoring sociale veiligheid.

Een verplicht onderdeel op scholen is de sociale veiligheid en het monitoren daarvan. Schooljaar 2023-2024 zijn wij als school overgestapt van het volgsysteem “Zien” naar het volgsysteem van “KanVas” (Kanjer volg- en adviessysteem). “KanVas” is het cotan gecertificeerde volgsysteem van de Kanjertraining. Hiermee voldoen wij aan de wettelijke eisen die de inspectie daarvoor stelt. Het volgsysteem bestaat uit een aantal vragenlijsten die zowel door de leerkracht vanaf groep 3 en door de leerlingen vanaf groep 5 worden ingevuld. Na het invullen worden de resultaten geanalyseerd door de leerkrachten in samenspraak met de internbegeleider. Het “Kanvas” geeft tips en handelingsadviezen die naar aanleiding van de analyse kunnen worden ingezet.

